

e-Infomační bulletin

pro organizace působící v sociální a zdravotně sociální oblasti

za březen 2013

Inovace? Inovace!

V době ekonomické nejistoty se sociální inovace stávají důležitějšími než kdykoliv předtím. Demografický vývoj, finanční krize a rostoucí prosazování konzumních vzorů, konzumního životního stylu vyžadují jiné cesty řešení. Inovace znamená obnovení, novinku ve vztahu k běžnému úzu, záměrné úsilí vykonat něco netradičního. To slovo znamená skutečně „nový“, nikoliv jen „dobrý“ nebo „žádoucí“. A do třetice je inovace procesem provádění neustálých změn. Jedná se o ucelený proces, který zahrnuje činnosti od výzkumu, přes zkoušku aplikaci jeho výsledků až po jejich praktické využití. Proto je lepší spolupracovat na tomto procesu s dalšími partnery. V oblasti sociální jsou nejvýznamnějšími partnery pro vývoj inovací uživatelé a poskytovatelé služeb.

Na úrovni EU se v posledních letech změnilo mnoho postojů a metod, které k zavádění inovací přímo vybízejí. Před lety jsme ještě neznali rozvoj a šíření příkladů dobré praxe napříč hranicemi, síťování NNO a nové evropské instituce hájící práva chudých lidí. Celosvětově nastal mohutný rozvoj komunikačních technologií. Podstatné je uvědomit si, proč vůbec dochází k technickým změnám a proč inovují nejen firmy, ale i územní samosprávné celky a v jejich působnosti poskytovatelé sociálních služeb. Hnacím silou je nepochybně udržení či zlepšení dosavadního příjmu. Inovace musí přinést výhody jak pro výrobní podniky, tak i pro poskytovatele sociálních služeb. Zkušenost z minulosti však ukazuje, že samy technické inovace nestačí. Nestačí ani vytoužené investice.

Příliv financí z Evropského sociálního fondu přinesl významnou zkušenost, že nestačí jen do týmu přinést peníze. Nestačí ani humanizovat ústavní zařízení, ať už pro lidi se zdravotním postižením, ohrožené děti či seniory. V dnešní globalizované společnosti není zrovna jednoduché udržet krok s děním ve světě. Vyžaduje to důslednou orientaci na inovační změny. Nelze jít dál bez kreativních idejí a koncepcí.

Pouze ty sociální služby, které budou uživateli preferovány, a pouze ty organizace, které budou schopny novým nárokům vyhovět, se budou podílet na obecních a regionálních rozpočtech. Odmítnou-li občané výstavbu velkého domova pro seniory ve své obci, neboť si přejí zůstat ve stáří v prostředí, na které jsou zvyklí, stane se úkolem organizací poskytujících domácí péči dokázat, že tento přístup a jeho realizace je v praxi úspornější než provoz „domova důchodců“. Nechá-li ředitel ústavu pro občany se zdravotním postižením postavit kolem dokola domečky, kde bydlí výběr klientů, kteří na tom nejsou nejhůře, avšak žijí stále v režimu ústavu financovaného ministerstvem či krajem, není to ani inovace, ani integrace.

Inovace v sociální oblasti znamená na prvním místě radikální změnu přístupu, radikální změnu myšlení. Bude-li klient pro personál stále „Karlíčkem“, kterému všichni tykají, a nikoliv „panem Vošahlíkem“, nedojde k žádné transformaci, k žádnému přechodu z ústavu do samostatného života. To nastane teprve zaváděním prvků, které brání dekompenzaci - zneschopňování nejen klientů, ale celé sociální skupiny. Novým věcem, přístupům a metodám se týmy musí učit spolu a vzájemně. Učí-li se totiž každý sám, byť třeba z dobrých učebnic nebo v kvalitních vzdělávacích programech, nikdy nedosáhne žádoucího zvnitřnění prožitku, který má trvalý účinek.

Transformace sociálních služeb je rozsáhlý, finančně náročný projekt MPSV. Trvalo dlouho, než se od prvních krůčků, započatých před lety, týmy ve vybraných ústavech rozhodly k přeměně pobytových služeb v podporované bydlení a zaměstnání. Ale pozor! Byly by to vyhozené peníze, kdyby se investice staly jediným vkladem do této nadějně transformace.

Milena Černá, SKOK

Společnost potřebuje sociální inovace

- ✎ Považujeme za účelné obrátit pohled od „problémů“ k „příležitostem“. Nelze jít dál bez kreativních idejí a koncepcí.
- ✎ Nestačí ústavy sociální péče „humanizovat“.
- ✎ To nejdůležitější je změna postoje k lidem s mentálním postižením.

Inovační podnikání dosahuje vysoké míry přidané hodnoty výrobků, podmíněné jejich vyšší kvalitou. Jejich cena je přijatelnější než nabízí konkurence.

Management podniku při zpracování inovační politiky, vychází ze svých vizí a rozpracovává je, případně koriguje, do podoby cílů. Cíle, by měly být ambiciózní a mít silný inovační náboj. Nedochozí pak k tomu, že se podniky orientují na pouhé drobné zlepšení s momentálním přínosem, ale na zásadní inovační změny, které slibují výrazný úspěch a mohou též posílit pozici podniku do budoucna.

Informace z MPSV

MPSV: Sociálním službám pošleme více peněz

Část TZ z 27. 3. 2013: Ministerstvo práce a sociálních věcí začne už v dubnu rozdělovat další peníze na sociální služby z finanční rezervy, která je 100 milionů korun. Půjdou nejdříve na ty sociální služby, kterým by hrozil zánik a není za ně alternativa. Rozdělení peněz bude vycházet z analýzy situace, kterou si MPSV, jak na začátku roku slíbilo, zpracovalo. S výsledky šetření se nyní seznamují kraje, při rozdělování dalších dotací chce MPSV přihlídnout k jejich názorům.

Zdroj informace: www.mpsv.cz, odkaz http://www.mpsv.cz/files/clanky/14934/TZ_270313a.pdf. (víč)

Jak mohou pracovat těžce zdravotně postižení lidé, pomáhá zjistit evropský projekt

Ergodiagnostika, tedy podrobné vyšetření osob s těžším zdravotním postižením s cílem zjistit pracovní předpoklady handicapovaných, bude dostupnější. A to díky finanční podpoře z Evropského sociálního fondu a ministerstva práce a sociálních věcí. Během dvou let v České republice vznikne sedm nových ergodiagnostických pracovišť. Díky nim se lidé dozvědí, jaké zaměstnání je pro ně vhodné, včetně doporučené délky pracovní doby.

Přibližně každý desátý občan České republiky se potýká se zdravotním postižením, které mu v různé míře komplikuje vstup nebo dlouhodobé udržení se na pracovním trhu. Od roku 2004 zákon stanovuje právo těchto lidí požádat Úřad práce ČR o pomoc při překonání zdravotní bariéry prostřednictvím tzv. „pracovní rehabilitace“.

Jedná se o specifický nástroj aktivní politiky zaměstnanosti. V rámci této pomoci si lidé mohou nechat odborně posoudit funkční pracovní potenciál prostřednictvím tzv. „ergodiagnostického vyšetření“. Vyšetření provádí specializované zdravotnické zařízení, které v součinnosti s Úřadem práce ČR zhodnotí a následně vypracuje doporučení pro pracovní uplatnění, tzv. pozitivní pracovní rekomandaci. Zjednodušeně řečeno – klient získá podrobnou informaci o tom, **co s ohledem na svůj zdravotní stav dělat může, nikoliv pouze to, co nesmí**.

Zdroj informace: www.mpsv.cz, odkaz http://www.mpsv.cz/files/clanky/14771/TZ_070313b.pdf. (víč)

MPSV: Násilí na ženách je pro nás nepřijatelné

Boj proti násilí na ženách a především výměna zkušeností v oblasti prevence. To byla hlavní témata semináře, který v New Yorku v rámci jednání Komise OSN pro postavení žen uspořádalo ministerstvo práce a sociálních věcí. Na akci zástupci MPSV představili Národní akční plán prevence domácího násilí. Vláda ho schválila v roce 2011 a MPSV ho koordinuje. Prevence domácího násilí se bude týkat také projekt, který letos ministerstvo zahájí a jehož součástí bude i osvětová kampaň.

Zdroj informace: www.mpsv.cz, odkaz http://www.mpsv.cz/files/clanky/14817/TZ_080313b.pdf. (víč)

Pečující osoby – jejich role v procesu transformace sociálních služeb

Na webu Národního centra podpory transformace sociálních služeb (individuální projekt MPSV Transformace sociálních služeb) byl zveřejněn dokument, který zpracovala pracovní skupina Pečující osoby.

Úkoly pracovní skupiny:

1. Sumarizovat podklady pro zadání analýzy stavu a potřeb pečujících osob v ČR v kontextu transformace
2. Formulovat okruh potřeb pečujících osob
3. Zpracovat doporučení pro zapojování a zapojení pečujících osob do diskuse a rozhodování o podobě a síti sociálních služeb v kontextu transformace.

Byli to často právě rodiče, kteří nečekali na koncepční, legislativní ani oborové změny a založili první profesionální sociální služby v komunitách. Přesto jejich počet, potřeby a přínosy nejsou v ČR mapovány, jejich zkušenosti nejsou dostatečně a koncepčně využívány – nejsou partnery k jednáním o změnách sociálních služeb na regionální ani celostátní úrovni.

Zdroj informace: www.trass.cz, odkaz na dokument uvádíme pro jeho třířádkový odkaz přes stránku SKOKu – www.skok.biz, kde je k dispozici v sekci Aktuality. (vlč)

Z domova

Veřejný ochránce práv: Zaostřeno na péči o seniory

Přinášíme část textu z Tiskové zprávy ze dne 13. 3. 2013

Určitá skupina seniorů trpících demencí je domovy pro seniory vnímána jako nežádoucí. Tři čtvrtiny krajských zařízení uvádí na svých webových stránkách okolnosti, které určité zájemce odradí a zařízení je tím eliminuje. Ochránce se proto v letošním roce v rámci dohledu nad omezováním svobody ochránce zaměří na prevenci špatného zacházení se seniory, zejména na péči o seniory trpící demencí.

Vyspělost kultury společnosti se pozná podle toho, jaký postoj zaujímá ke svým nejslabším jedincům a jak se o ně umí postarat. Sociální stát přitom vychází z principu občanské solidarity, která má zajistit vysoký standard sociálního zabezpečení. Vzhledem k tomu, že populace stárne, požadavky na sociální služby, jejich kvantitu i kvalitu, budou stoupat. Jejich zlepšování ostatně patří k cílům i v České republice, kde vláda schválila Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 – 2017.

Pro rok 2013 si proto ochránce v rámci dohledu nad omezováním osobní svobody a prevencí špatného zacházení zvolil jako hlavní téma péči o seniory v pobytových zařízeních, zejména pak péči o skupinu obzvláště křehkých seniorů trpících demencí. V průběhu roku bude provádět systematické návštěvy různých typů zařízení pro seniory v celé České republice s cílem zjistit, jak jsou sociální služby poskytovány, v jakých podmínkách seniory žijí, zda je respektována jejich důstojnost a nejsou vystaveni špatnému zacházení, jak je v zařízeních sociálních služeb zajištěna dostupnost lékařské péče.

Zdroj informace: www.ochrance.cz, kde pod odkazem <http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2013/zaostreno-na-peci-o-seniory/> najdete celý text TZ. (vlč)

Projekt Inovativní prosazování sociálního podnikání a jeho ambasadoři

Hlavním cílem projektu je zvýšit povědomí o sociálním podnikání (zejména s využitím moderních komunikačních kanálů). Projekt poběží od 1. 7. 2012 do 30. 6. 2014. V rámci projektu vzniklo třístranné mezinárodní partnerství s organizacemi z Belgie (www.serr.be nebo www.midwest.be) a z Rakouska (www.bdv.at). Aktivita projektu se zaměří zejména na neziskové organizace,

krajské úřady, sociální podniky, zaměstnavatele osob se zdravotním postižením, ale i ostatní podniky a podnikatele, které láká začít podnikat „jinak“.

V rámci projektu byla vytvořena síť osmi ambasadorů, kteří od ledna 2013 představují sociální podnikání v regionech České republiky a zdarma poskytnou zájemcům potřebné informace.

Zdroj informace: <http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/podnikani-jinak/ambasadori>. (vlč)

Veřejná podpora a sociální služby

Uplatňování veřejné podpory - a to nejen v podobě podpory de minimis - v oblasti sociálních služeb je téma, kterému se SKOK již dlouhodobě věnuje. Semináře, které jsme v loňském roce pořádali, ukázaly, že jak poskytovatelé veřejné podpory, tj. pracovníci územních samospráv, tak poskytovatelé sociálních služeb v pozici příjemců veřejných zdrojů, vítají informace, které by jim pomohly se v této oblasti orientovat.

V e-Infračním bulletinu SKOK za leden 2013 jsme informovali o konferenci **Veřejné služby a veřejná podpora 2012**, která se konala 27. 11. 2012 v Praze - viz [zde](#)

Další informační kámen přináší odpověď JUDr. Hynka Broma, 1. místopředsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, která reaguje na dotaz Mgr. Ilji Hradeckého z občanského sdružení Naděje - citujeme:

„(...) V oblasti sociálních služeb je dle názoru Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nezbytné věnovat pozornost především službám sociální péče, mezi jejichž poskytovateli v zásadě existuje hospodářská soutěž a jejich financování z veřejných zdrojů může zakládat veřejnou podporu. Naopak při dotování služeb sociální prevence a sociálního poradenství je prvek veřejné podpory z důvodu neexistence trhu vyloučen. Následující výklad je tedy věnován službám sociální péče, které mohou být poskytovány jako služby obecného hospodářského zájmu. Při jejich veřejném financování v souladu s pravidly veřejné podpory existují následující možnosti: (...)“

Dopis s popisem možností si můžete přečíst na webu SKOKu – www.skok.biz – v sekci [Nepřehlédněte ...](#)

Příklad dobré praxe

Klientky Domova pro matky s dětmi z Mělníka se 13. března účastnily zajímavé a motivační akce, která byla uspořádána lektorem osobnostního rozvoje, pracovníkem Domova pro matky s dětmi, a SOŠ a SOU Neratovice. Učňovské kadeřnictví hostilo matky s dětmi nacházející se v nepříznivé sociální situaci, které využívají pobytovou službu v Domově pro matky s dětmi Mělník.

Podstatou pobytové služby ovšem není jen samotné poskytnutí střechy nad hlavou, nýbrž i sociální a osobnostní rozvoj, jehož cílem je umožnit klientkám opět „postavit se na vlastní nohy“. Mají možnost využít bohatého programu, který služba zahrnuje. Jedním z nich je i oblast osobnostního rozvoje, která je zaměřena na zvládání nepříznivých psychických stavů a na zdokonalení kompetencí klientek (např. komunikačních, prezentačních apod.).

S laskavou podporou neratovické školy bylo klientkám i jejich ratolestem umožněno za symbolickou cenu využít kadeřnických služeb. Pod vedením učitelek odborného výcviku se tak učnice třetího ročníku ujaly svého řemesla v duchu dobré věci. Smyslem této akce bylo - mimo jiné - umožnit klientkám, aby se oprostily od každodenních problémů a na okamžik zapoměly na nepříznivou situaci, v níž se ocitají.

Zdroj informace: Týdeník Mělnicko, č. 12, www.melnicko.cz. (vlč)

Přečetli jsme ...

Reakce Hynka Jůna na články v Reflexu o matkách dětí s autismem

Převzato z Aktualit webu Quipu – Společnosti pro změnu, Zpravodajství 27. 3. 2013:

Na webových stránkách časopisu REFLEX byl uveřejněn dopis Hynka Jůna, předsedy organizace [APLA Praha](#) jako reakce na články J. X. Doležala o matkách dětí s autismem.

O prvním článku [Šílenství po mentolce](#) jsme informovali v aktualitách na koci roku 2012.

Jiří X. Doležal v článku popisoval drsnou realitu osamělé matky pečující o syna s autismem. Představoval zde dítě se zdravotním postižením jako životní katastrofu a jako jediné řešení vidí, a na společnosti se domáhá, umístění dítěte do ústavu, aby neničilo život matce.

Quip podnikl celou řadu kroků jako reakci na zmíněný článek - více v naší aktualitě [Článek Reflexu "Šílenství po mentolce"](#).

Druhý článek J. X. Doležala [Dokud mě syn nezabije! Bolavé vyznání ženy, jenž obětuje život násilnickému autistovi](#) se nesl v podobně laděném tónu jako článek předchozí.

Ve svém vyjádření PhDr. Hynek Jůn nabídl čtenářům Reflexu svůj pohled na problematiku rodin dětí s autismem. Uvádí zde nejčastější důvody ze své praxe, proč rodiče nevolí variantu umístění svého dítěte do ústavu. Článek Hynka Jůna naleznete [zde](#).

Česká republika – člen Evropské unie

Podpora z ESF: starší pracovníci v zorném úhlu pohledu Evropského účetního dvora

Zvyšování zaměstnanosti starších pracovníků je součástí strategických cílů EU. V nové zprávě Evropské účetního dvora se však uvádí, že ani členské státy, ani Komise nejsou schopny stanovit, kolik starších pracovníků získalo novou kvalifikaci nebo pracovní místo či si své místo dokázalo udržet poté, co se jim dostalo podpory účastí na akci financované z Evropského sociálního fondu (ESF). Potřebné nástroje, které by v tomto ohledu poskytovaly relevantní a spolehlivé informace, většina kontrolovaných členských států nezavedla.

Účetní dvůr zjistil nedostatky v koncepci operačních programů pro monitorování a hodnocení. Navíc shledal, že Komise nemá na evropské úrovni k dispozici konzistentní údaje o provozních cílech, ukazatelích a přidělených prostředcích. A tak přestože je zvyšování zaměstnanosti starších pracovníků součástí strategických cílů EU, ani řídicí orgány, ani Komise nejsou schopny stanovit, kolik starších pracovníků získalo novou kvalifikaci nebo pracovní místo či si své místo dokázalo udržet poté, co se jim dostalo podpory účastí na akci financované z ESF. Výše částek vydávaných na tento druh akcí navíc není známa.

Účetní dvůr Komisi doporučil:

- vyžadovat, aby členské státy koncipovaly své operační programy tak, aby výkonnost prostředků z ESF bylo možné měřit. Měly by být jednoznačně určeny cílové skupiny a pro měření výstupů, výsledků a konkrétních dopadů na úrovni cílové populační skupiny by měly být definovány relevantní, kvantifikované provozní cíle a ukazatele. Rovněž je nutno stanovit průběžné milníky a hierarchii cílových hodnot;
- vyžadovat, aby členské státy koncipovaly své systémy pro monitorování a hodnocení tak, aby byly schopny v náležitých intervalech měřit a vysvětlovat pokrok ke všem stanoveným cílovým hodnotám;
- získávat od členských států konzistentní a spolehlivé informace, aby mohla uvádět náležité údaje o použitých prostředcích a výsledcích, kterých ESF dosáhl;
- v souvislosti s posuzováním a monitorováním řídicích a kontrolních systémů členských států podrobně analyzovat otázky výkonnosti.

Zdroj informace: www.evropska-unie.cz, odkaz http://europa.eu/rapid/press-release_ECA-13-7_cs.htm, pod kterým najdete celý text tiskové zprávy Evropského účetního dvora ze dne 5. 3. 2013. (vlč)

Evropský rok občanů 2013

Evropská unie vyhláší již od roku 1983 tzv. Evropské roky, aby podpořila celospolečenskou diskuzi o důležitých tématech evropské politiky. V České republice je gestorem Evropského roku občanů 2013 Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády České republiky – více na www.euroskop.cz. (vlč).

SKOK - Spolek oborové konference nestátních neziskových organizací působících v sociální a zdravotně sociální oblasti

Posláním SKOKu je

- a) podporovat sociální začleňování ohrožených osob a skupin,
- b) podporovat rozvoj, kvalitu a inovaci v sociální a zdravotně sociální oblasti,
- c) podporovat NNO působící v oblasti sociálního začleňování.